

Pensumlister

vår 2016

for emner i

Arkeologi

Europastudier

Historie

Klassiske fag &

Kulturminneforvaltning

ved Institutt for historiske studier

Institutt for historiske studier
Det humanistiske fakultet
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Dragvoll
N-7491 Trondheim
Trykt desember 2015

INNHold:

	Side
Arkeologi	4
Emner på basisnivå vår 2016 - arkeologi	4
ARK1002 - Kulturhistorie og materiell kultur 22,5 sp	4
Emner på masternivå vår 2016 – arkeologi	10
ARK3002 - Arkeologisk feltmetodikk, kuratering og fortolkning 15 sp	10
ARK3003 - Museology and Heritage Studies 7,5 sp	10
Europastudier	12
Emner på basisnivå vår 2016 – europastudier	12
EUR1201 – EUs kulturelle politikk og kulturell integrasjon 7,5 sp	12
Emner på påbyggingsnivå vår 2016 – europastudier	12
EUR2201 – Europeisk integrasjonsteori 7,5 sp	12
EUR2915 - Den europeiske integrasjonsprosessen 7,5 sp	13
Historie	14
Emner på basisnivå vår 2016 - historie	14
HIST1110 - Oversikt over eldre historie fram til ca. 1550 15 sp	14
HIST1150 - Oversikt over tidlig nytids historie 1550-1850 15 sp	14
Emner på påbyggingsnivå vår 2016 – historie	15
HIST2115 - Røtter til vår sivilisasjon 7,5 sp	15
HIST2155 - Musikk og politikk i middelalderen / Music and politics during the Middle Ages 7,5 sp	15
15	
HIST2515 - Fra Leonardo til Internett - en innføring i teknologihistorie 7,5 sp	17
HIST2810 - Stormaktspolitikk etter 1900 15 sp	18
HIST2915 - Kommunisme i Øst- og Sentraleuropa 7,5 sp	19
HIST2921 - Endringsprosesser i tidlig nytid 7,5 sp	19
Emner på masternivå vår 2016 - historie	21
HIST3205 - Folkemord, historie og minner 7,5 sp	21
HIST3375 - Expansion, Colonization and Global Connections: Interactions and Networks from the 15th Century	7,5 sp
	21
HIST3405 - Makt, musikk og ritualer: kunstens rolle i politisk kommunikasjon 800-1600 / Power, ritual, and music: the role of the arts in political communication 800-1600 7,5 sp	22
HIST3445 - Guns, Butter and Forced Labour. The economic foundation of Nazi dictatorship	7,5
sp	26
HIST3465 - Fellesskap, grupper, og identiteter i europeisk middelalder 7,5 sp	28
Klassiske fag	30
Emner på basisnivå vår 2016 - klassiske fag	30
ANT1003 - Klassisk retorikk 15 sp	30
ANT1102 - Antikkens litteratur – 15 sp	30
LAT1002 - Tekstkurs I i latin: Middelalderlatin 15 sp	32

LAT1004 - Tekstkurs III i latin: Antikk prosa II 7,5 sp	33
LAT1005 - Tekstkurs IV i latin: Antikk poesi 7,5 sp	33
Perspektivemne – klassiske fag vår 2015	34
HFEL0004 Retorikk	34
Kulturminneforvaltning	36
Emner på påbyggingsnivå vår 2016 – kulturminneforvaltning	36
KULMI2710 - Lokalhistorie med arkivkunnskap 15 sp	36
Emner på masternivå vår 2016 – kulturminneforvaltning	38
KULMI3215 - Museologi og kulturarvspedagogikk 7,5 sp	38
KULMI3225 - Bygningslovgivning i kulturminnevernet 7,5 sp	38
KULMI3235 - Planlovgivning i kulturminnevernet 7,5 sp	38

Arkeologi

Emner på basisnivå vår 2016 - arkeologi

ARK1002 - Kulturhistorie og materiell kultur

22,5 sp

Emneansvarlig: Thomas Wallerström

Fargekoder:

Studentene kjøper boka selv

Sidetall tilsier at teksten bør være i kompendium eller PDF-pakke

Tilgjengelig på nett

BLOKK 1: De lange linjene i arkeologien	Hva	Antall sider
Hurcombe, L. M. 2007. <i>Archaeological Artefacts as Material Culture</i> . London and New York: Routledge. Hele boken. (185 s.)	Kjøpe bok	185
BLOKK 2: Samtidsarkeologi		
Bjerck, H. (2014) My fathers things. In B. Olsen and Þ. Pétursdóttir (eds), <i>Ruin memories: Materialities, aesthetics and the archaeology of the recent past</i> , London: Routledge, s. 109-127.	PDF (OK)	18
Burström, M. (2015) Skärvor av 1900-tal. Arkeologiske essäer. Lund: Nordic Academic Press. (hele boken)	Kjøpe Bok	75
DeSilvey, C. (2006) Observed decay: Telling stories with mutable things. <i>Journal of Material Culture</i> , 11:3, pp. 318-338.	E	20
Harrison, R. and Schofield, J. (2010) <i>After modernity: Archaeological approaches to the contemporary past</i> . Oxford: Oxford University Press. Kap. 2, A Disciplinary (Pre)History, (21-53) og Kap. 9, Non-Places and Virtual Worlds (249-281)	PDF	64
Olsen, B. (2003) Material culture after text: Remembering things. <i>Norwegian Archaeological Review</i> 36(2), 87-104	E	15
Edensor, T. (2005) Waste matter: the debris of industrial ruins and the disordering of the material world. <i>Journal of Material Culture</i> 10: 311-332.	E	20
SUM ANTALL SIDER		212
BLOKK 3: Historisk tid som arkeologi	Hva?	
Andersson, H. (1995) Maktens landskap. I M. Mogren & J. Wienberg (red.) <i>Lindholmen. Medeltida riksborg I Skåne</i> . Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. S. 19-23 (4 s.)	PDF	4
Andersson, K. & Hildebrand, A. (1988). <i>Byggnadsarkeologisk undersökning. Det murade huset</i> . Stockholm: Riksantikvarieämbetet. S. 9-12. (4 s.)	PDF	4

Andrén, A. (1989) State and towns in the Middle Ages. The Scandinavian Experience. <i>Theory and Society</i> 18, s. 585-609. (23 s.)	E	19
Andrén, A. (1997). <i>Mellan ting och text. En introduktion till de historiske arkeologierna</i> . Symposium. Stockholm/Stehag. s. 150-187. (38 s.)	PDF	38
Andrén, A. (2006). Ett omöjligt uppdrag? Att arkeologiskt studera nordisk förkristen religion. <i>Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademin Årsbok</i> 2006, s. 61-75. Stockholm. (15 s.)	PDF	14
Anglert, M. (2006) De tidigaste kristna kulthuset. I M. Anglert, M. Atursson & F. Svanberg (red.). <i>Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik</i> . Stockholm: Riksantikvarieämbetet. S 168-178 (11 s.)	PDF	11
Bolton, J. (2004) What is Money? What is a money economy? When did a money economy emerge in medieval England? I D. Wood (Red): <i>Medieval Money Matters</i> . Oxford: Oxbow books. s. 1-15.(13 s.)	PDF	13
Brink, S. (1999). Social order in the early Scandinavian landscape. I C. Fabech & J. Ringtved (red). <i>Settlement and Landscape</i> , s. 423-439. Århus. (7 s.)	PDF	5
Crumlin-Pedersen, O. (1991). Ship Types and Sizes AD 800-1400. I O. Crumlin-Pedersen (red.) <i>Aspects of Maritime Scandinavia AD 200-1200</i> , s. 69-82. Roskilde. (14 s.)	PDF	6
Hansen, G. (2015) Sko, kammer og klær. En nedenfra-studie av bergensernes økonomiske evne på 1100-tallet. <i>Vitark 9</i> . Trondheim. S. 37-51. (14 s.)	Kjøpe Bok	12
Harrison, D. (1993) Bilden av medeltiden. <i>Tvärnsnitt</i> , 3. S. 14-25. (11 s.)	PDF	9
Herschend, F. (1997) Historical or Textual Archaeology. <i>Current Swedish Archaeology</i> , 5. S. 65-77 (13 s.)	PDF	13
Iversen, F. (2015). Hålogaland blir en rettskrets. <i>Heimen</i> 52. Universitetsforlaget.	E	10
Johannesen, L. & Eriksson, J. E. G. (red.) (2015). <i>Faglig program for middelalderarkeologi. Byer, sakrale steder, befestninger og borger</i> . Oslo: Riksantikvaren. S. 15-166 (151 s.)	E	115
Johnson, M. (1996) <i>An Archaeology of Capitalism</i> . S. 1-9, 202-212. Oxford: Blackwell.	PDF	29
Larsson, S. (2015). Med stadsarkeologin i fortid och samtid. Metodiska utmaningar. <i>Vitark 9</i> . Trondheim. S. 63-78. (13 s.)	Kjøpe Bok	10
Lawrence, S. & Shepherd N. (2006). Historical archaeology and colonialism. I D. Hicks & M. C. Beaudry (Red.): <i>The Cambridge companion to historical archaeology</i> . S. 69-86. Cambridge: Cambridge University Press.	PDF	18
Lebecq, S. (2007). Communication and exchange in northwest Europe. I J. Bately & A. Englert (red).	PDF	10

<i>Othere's Voyages. A late 9th century account of voyages along the coasts of Norway and Denmark and its cultural context.</i> Maritime culture of the North 1, s. 170-179. Roskilde. (10 s.)		
Mayne, A. (2008) On the Edges of History: Reflections on Historical Archaeology. <i>The American Historical Review</i> , 113(1), s. 93-118.	E	22
Mogren, M. (1995). Borgforskning förr och nu. I M. Mogren & J. Wienberg (red.) <i>Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne.</i> Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. S. 24-30. (7 s.)	PDF	7
Myhre, B. (Red.) (2015) <i>Før viken ble Norge.</i> Kap 14. s. 133-151. Vestfold: Vestfold Fylkeskommune.	PDF	15
Nilsson, B. (1996). Från gravfält till kyrkogård. Förändringar och variation i gravskicket. I B. Nilsson (red.): <i>Kristmandet i Sverige. Gamla källor och nya perspektiv.</i> Projektet Sveriges kristnande, publikationer 5, s. 349-383. Uppsala. (34 s.)	PDF	34
Roslund, M. (2005). <i>Människor & Ting. Perspektiv på medeltidens materiella kultur.</i> Kompendium utg. vis Inst. För arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. S. 1- 65 (65 s.)	Kjøpe bok	45
Sørheim, H. (2015) The first Norwegian Towns Seen on the Background of European History. I I. Baug, J. Larsen og S. S. Mygland (Red.): <i>Nordic Middle Ages – Artefacts, Landscapes and Society. Essays in Honour of Ingvild Øye on her 70th Birthday.</i> Bergen. S. 301-315. (13 s.)	PDF	13
Øye, I. (2015) Fra felt til fag. Hvor står middelalderarkeologien i Norge i dag? <i>Vitark</i> 9. s. 18-27.(8 s.)	Kjøpe Bok	7
SUM ANTALL SIDER		483
BLOKK 4: Jernalderen som arkeologi		
Arrhenius, B. (2004). Det forntida Sveariket – en myt eller en arkeologisk realitet? <i>Kungl. Vitterhets Historie och Atikvitets Akademin Årsbok</i> 2004. s. 203-227. (18 s.)	PDF	18
Bill, J & Daly, A. (2012). The Plundering of the Ship Graves from Oseberg and Gokstad: An Example of Power Politics? <i>Antiquity</i> 86 (333), s. 808-824 (9 s.)	E	9
Fabech, C. (1999). Centrality in sites and landscapes. I C. Fabech & J. Ringtved (red): <i>Settlement and Landscape</i> , s. 455-473. Århus. (18 s.)	PDF	18
Hedeager, L. (1997). Skandinavisk dyreornamentik: symbolsk representation af en førkristen kosmologi. I I. Fuglestvedt m.fl. (red): <i>Et hus med mange rom.</i> AmS Rapport 11A, s. 219-237. Stavanger. (17 s.)	PDF	17
Hodges, R. & D. Whitehouse (1983). <i>Mohammed, Charlemagne and the Origins of Europe</i> , Cornell University Press, s. 20-176. (130 s.)	Kjøpe bok	130

Ilkjær, J. (2003). Danske krigsbytteofringer. I L. Jørgensen et al. (red). <i>Sejrens triumf: Norden i skyggen af det romerske imperium</i> , s. 44-64. København. (20 s.)	PDF	20
Jørgensen, L. (2002). Kongsgård-kultsted-marked. Overvejelser omkring Tissøkompleksets struktur og funktion. I K. Jennbert et al. (red): <i>Plats och praxis – studier av nordisk förkristen ritual. Vägar till Midgård 2</i> , s. 215-247. (17 s.)	PDF	17
Myhre, B. (1987). Fra smårike til stat. I H. Rommetvedt (red). <i>Hafrsfjord: fra rikssamling til lokalt selvstyre</i> , s. 111-125. Stavanger. (14 s.)	PDF	14
Solberg, B. (2000). <i>Jernalderen i Norge</i> . Oslo, Cappellen. (250 s.)	Kjøpe bok	250
Storli, I. (2010). Court sites of Arctic Norway: Remains of Thing sites and representations of political consolidation processes in the Northern Germanic worlds during the first millennium AD? <i>Norwegian Archaeological review</i> 43, s. 128-144 (8 s.)	E	8
SUM ANTALL SIDER		501
BLOKK 5: Bronsealder som arkeologi		
Olsen, B. (1994) <i>Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie</i> . S. 100-139. Oslo: Universitetsforlaget.	Kjøpe bok	30
Bolin, H. (2005). Ockuperad förhistoria – om östligt inflytande i den nordiska bronsålderskretsen. I: J. Goldhahn (red.): <i>Mellan sten och Järn (II)</i> . Gotarc Series C 59, s. 217- 227.	PDF	10
Clottes, J (2002). <i>World Rock Art</i> . Los Angeles: The Getty Conservation Institute. S. 1-15.	PDF	15
Frei, K.M., Mannering, U., Kristiansen, K., Allentoft, M.E., Wilson, A.S., Skals, I., Tridico, S., Nosch, M.L., Willerslev, E., Clarke, L. & Frei, R. (2015). Tracing the dynamic life story of a Bronze Age Female. <i>Scientific Reports, 2015, Vol 5</i> .	E	6
Fyllingen, H. (2003). Society and Violence in the Early Bronze Age: An Analysis of Human Skeletons from Nord-Trøndelag, Norway. <i>Norwegian Archaeological Review</i> 36, s. 27-43.	E	16
Gillis, C., Olausson, D. og Vandkilde, H. (2004). <i>Dawn of Europe</i> . Lund: University of Lund, s. 79-103, 132-140.	PDF	34
Goldhahn, J. (2009). Bredarör on Kivik: a monumental cairn with rock art and the history of its interpretation. <i>Antiquity</i> 2009, s. 359-371.	E	12
Grønnesby, G. (2009). En reise gjennom liv og død, ild og vann. En bronsealders gravruin i Steinkjer. I: <i>Det</i>	PDF	13

<i>10.nordiske bronsealderssymposium, Trondheim 5.-8.okt 2006.</i> Trondheim, Vitark og Tapir. S. 66-79.		
Jensen, J. 2002: <i>Danmarks Oldtid, Bronzealder</i> , s. 93-140 (Højfolkets land), s. 273-326 (Solens folk).	Kjøpe bok	100
Johansen, Ø. K. 1993. Norske depotfunn fra bronsealderen. <i>Universitetets oldsaksamling skrifter ny rekke 15</i> , kapittel 5, s. 43-77.	E	16
Kaul, F. 2004: Bronzealderens religion. Studier af den nordiske bronzealders ikonografi. <i>Nordiske Fortidsminder Serie B, Bd. 22.</i> Det Kgl. Nordiske oldskriftselskab: København, Kap. IX, s. 369- 406.	PDF	35
Kristiansen, K. (2000). Background to the archaeology. I: K. Kristiansen: <i>Europe before History</i> , kap. 2, Cambridge: Cambridge University Press, s. 18-35	PDF	18
Kristiansen, K. (2013). Religion and society in the Bronze Age. I: L. B. Christensen, O. Hammer & D. A. Warburton (red): <i>The handbook of religions in ancient Europe</i> , s.77-92. Routledge.	E	15
Ling, J. & Uhnér, C. (2015) Rock art and metaltrade. <i>Adoranten</i> . Tanumshede: Scandinavian Society for Prehistoric Art, 2014,s. 23-43.	E	21
Lørdøen, T.K. (2014). På sporet av senmesolittiske døderiter. Fornyet innsikt i alderen og betydningen av bergkunsten i Ausevik, Flora, Sogn og Fjordane. <i>Primitive tider</i> , 2014:16. s. 51-76.	E	25
Løken, T. (1998). Hustyper og sosial struktur gjennom bronsealder på Forsandmoen, Rogaland, Sørvest-Norge. I: T. Løken (red), <i>Bronsealder i Norden – regioner og interaksjon</i> . Ams Varia 33, s. 107-121. Stavanger.	E	14
Melheim, L. (2013). Fantes det virkelig en bronsealder i Norge? Periferiens rolle revurdert. <i>Fortid nr. 1 2013</i> , s. 24-35. (Tilgjengelig online)	E	12
Prescott, C (2012). Third millennium transformations in Norway: modelling an interpretative platform. I: C.Prescott & H. Glørstad (red): <i>Becoming European – The transformation of third millennium Northern and Western Europe</i> , s. 115-127. Oxford: Oxbow books.	PDF	13
Sognnes, K (1994). Ritual landscapes. Toward a Reinterpretation of Stone Age Rock Art in Trøndelag, Norway. <i>Norwegian Archaeological Review</i> , vol 27, no.1, s. 29-50, (Tilgjengelig online)	E	21
Sognnes, K. (2003). Bronze Age rock-art and landscape in Trøndelag, Norway. I: K. Sognnes (red), <i>Rock art in</i>	PDF	21

landscapes – landscapes in rock art. DKNVS skrifter 2003 (4), 85-106.		
Sognnes, K. (2005). Bronsealderen. I: I. Bull (red), <i>Trøndelags historie 1</i> , 83-105. Trondheim, Tapir.	PDF	22
Sognnes, K. (2012). Visuell kultur i en overgangsfase – Bergkunst og neolitisering i Trøndelag. I: F.K.L. Sørensen (Red.), <i>Agrarsamfundenes ekspansjon i nord. Symposium på Tanums Hällristningsmuseum, Underslöv, Bohuslän, 25.-29. maj 2011</i> (s. 233-243). København: Nationalmuseet. (Tilgjengelig online)	E	10
Varberg, J., Gratuze, B. & Kaul, F. (2014). Glasvejen, <i>Skalk 2014</i> . s. 20-30.	PDF	11
SUM ANTALL SIDER		489
BLOKK 6: Steinalder som arkeologi		
Ammermann, A. J. & P. Biagi (ed.) (2003). <i>The Widening Harvest. The Neolithic Transition in Europe: Looking Back, Looking Forward</i> . Kap. 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14. Boston: Archaeological Institute of America.	Kjøpe bok	112
Bergsvik, Knut A. 2004. En etnisk grense ved Stad i steinalderen. <i>Primitive tider 7</i> , 7-27.	E	18
Bjerck, H. B. (2010) Norwegian Mesolithic Trends: A Review. In Bailey, G. & P. Spikins (eds.) <i>Mesolithic Europe</i> , 60-106. Cambridge: Cambridge University Press.	Kjøpe bok	40
Blankholm, H. P. (2010) Southern Scandinavia. In <i>Mesolithic Europe</i> (G. Bailey and P. Spikins, eds.), 107-131. Cambridge: Cambridge University Press.	Kjøpe bok	25
Brevik, Heidi M. (2014) "Palaeo-oceanographic development and human adaptive strategies in the Pleistocene–Holocene transition: A study from the Norwegian coast". <i>The Holocene</i> , 1-13. DOI: 10.1177/0959683614544061	E	13
Callanan, M. (2013) Melting snow patches reveal Neolithic archery. <i>Antiquity 87</i> : 728-745.	E	18
Eriksen, B. V. ed. (2000) Flintstudier. Aarhus Universitetsforlag, Aarhus. Indledning (9-17), Grundlæggende flintteknologi (37-50), Experimentell flinthugging (59-74), "Chaîne opératoire" (75- 100), Flintsammensætning (101-126), Relativ datering af flintinventarer (127-140), Flintteknologiske attributanalyser (141-156), Slidsporstudier (207-218). 85 sider	PDF	85
Glørstad, H. (2009) The northern province? The neolithisation of southern Norway. I <i>Neolithisation as if history mattered. Processes of Neolithisation in North-Western Europe</i> , (Glørstad, H. og C. Prescott, red), 135-168. Lindome: Bricoleur Press.	PDF	30

Hjelle, Kari L., Anne Karin Hufthammer og Knut A. Bergsvik. (2006) Hesitant hunters: a review of the introduction of agriculture in western Norway. <i>Environmental Archaeology</i> 11(2), 147-170.	E	22
Olsen, B. (1994) <i>Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie</i> . Oslo: Universitetsforlaget. (Pensum s. 9-100: Innledning, Jeger-samler-fisker-samfunn, Eldre steinalder, Yngre steinalder).	Kjøpe bok	85
Spikins, P. (2010) Mesolithic Europe: Glimpses of another world. In <i>Mesolithic Europe</i> (G. Bailey and P. Spikins, eds.), 1-17. Cambridge: Cambridge University Press.	Kjøpe bok	16
Zvelebil, M. (2010) Innovating hunter-gatherers: The mesolithic in the Baltic. In Bailey, G. & Spikins, P. (eds.) <i>Mesolithic Europe</i> , 18-59. Cambridge: Cambridge University Press.	Kjøpe bok	40
SUM ANTALL SIDER		534
Anbefalt tilleggslitteratur		
Østmo, E. og L. Hedeager (red.) <i>Norsk arkeologisk leksikon</i> . Oslo: Pax		
Nielsen, P. O. (1981) <i>Bondestenalderen. Danmarkshistorien Bind 2</i> . København: Forlaget Sesam.		
Andersen, S. H. (1981) <i>Jægerstenalderen. Danmarkshistorien Bind 1</i> . København: Forlaget Sesam.		

Sum 2376 s

Emner på masternivå vår 2016 – arkeologi

ARK3002 - Arkeologisk feltmetodikk, kuratering og fortolkning **15 sp**

Emneansvarlig: Lars Fredrik Stenvik

Emnet går over to semestre, se pensumliste for høst 2015

ARK3003 - Museology and Heritage Studies **7,5 sp**

Emneansvarlig: Terje Brattli

Pensum

Brattli, Terje & Steffensen, Morten: Expertise and the formation of university museum collections. *The journal of Nordic Museology* 2014:1. pp. 95-102 (7 p.).

Brattli, Terje & Brendalsmo, Jan: Democracy and cultural heritage as dense discourse – An issue of multiplicity, complexity and unpredictability. In: *Heritage, Democracy and the public: Nordic Approaches* (Guttormsen, Torgrim & Swensen, Grete eds.). Forthcoming. Ashgate. London. (17 p.).

Barrett, Jennifer: *Museum and the public sphere*. Wiley-Blackwell. 2011. (198 p).

Jasinski, Marek: Archaeology, Recall and RE-enacting the painful past of Europe. In: *Beyond memorialisation. Design for conflict heritage* (Bassanelli, Michela, Gravano, Viviana, Grechi, Giulia and Postiglione, Gennaro eds.). Recall-European Conflict Archaeological Landscape Reappropriation. Recall Book. 2014. p.p 13-47 (15 p.).

- Knell, Simon: Altered values: searching for a new collecting. In: *Museums and the future of collecting* (Knell, Simon ed.). Ashgate 2013. pp. 1-46 (46 p.).
- Macdonald, Sharon: Expanding museum studies: An introduction. In: *Museum studies. A companion* (Macdonald, Sharon ed.). Blackwell Publishing 2001. pp. 1-12. (12 p.).
- Merriman, Nick (ed.): *Public archaeology*. Routledge. London. 2003. (306 p.).
- Meskel, Lynn: Human rights and heritage ethics. *Anthropological Quarterly*. Vol 83, No. 4. pp. 339-855. (17 p.).
- Okamura, Katsuyuki & Matsuda, Akira: Introduction: New perspectives in global public archaeology. In: *New perspectives in global public archaeology* (Okamura, Katsuyuki & Matsuda, Akira ed.). Springer 2011. pp. 1-14 (14. p.).
- Owen, Janet: Who is steering the ship? Museums and archaeological fieldwork. In: *Museums and the future of collecting* (Knell, Simon ed.). Ashgate. pp.179-184 (6 p.).
- Schadla-Hall, Tim: Editorial: Public archaeology. *European Journal of Archaeology* Vol. 2(2) 1999. pp. 147-158 (10 p.).
- Silverman, Helanie & Ruggles, D. Fairchild: Cultural heritage and human rights. Introduction. In: *Cultural heritage and human rights* (Silverman, Helanie & Ruggles, D. Fairchild eds.). Springer 2007. pp 3-18. (16 p.).
- Skeates, Robin: *Debating the archaeological heritage*. Duckworth. London. 2000. Pp. 7-124 (117 p.).
- Smith, Laurajane: *Uses of heritage*. Routledge. 2006. Introduction and Part I. pp 1-84. (84 p.).
Til sammen **865 p.**

Europastudier

Les også respektive emnebeskrivelse på nettet.

Emner på basisnivå vår 2016 – europastudier

EUR1201 – EUs kulturelle politikk og kulturell integrasjon

7,5 sp

Emnekoordinator: Jannicke Fiskvik

Kurset gir en introduksjon til EUs kulturelle politikk og diskuterer på hvilken måte og i hvilken grad ideen om en felles europeisk kultur har blitt en missing link i en antatt europeisk identitet. Kurset undersøker i den forbindelse relevante områder for europeisk integrasjon, for eksempel utkastet til europeisk statsborgerskap eller den europeiske monetære unionen sett fra et kulturelt ståsted.

Pensum

Calligaro, O 2015, 'Legitimation Through Remembrance? The Changing Regimes of Historicity of European Integration', *Journal of Contemporary European Studies*, vol. 23, nr. 3, s. 330-343 (gjøres tilgjengelig via It's Learning).

Delanty, G 2007, 'European Citizenship: A Critical Assessment', *Citizenship Studies*, vol. 11, nr. 01, s. 63-72 (gjøres tilgjengelig via It's Learning).

Renan, E 1990, 'What is a nation?', i Bhabha HK (red.), *Nation and Narration*, Routledge, London, s. 8-22 (gjøres tilgjengelig via It's Learning).

Risse, T 2010, *A Community of Europeans? Transnational Identities and Public Spheres*, Cornell University Press, Ithaca/London.

Shore, C 2000, *Building Europe: The Cultural Politics of European Integration*, Routledge, London/New York.

Risse og Shore kan kjøpes på Akademika eller bestilles via en nettbokhandler.

Pensumlista blir lagt ut på kursets side på It's Learning

Obligatoriske aktiviteter: En muntlig presentasjon.

Emner på påbyggingsnivå vår 2016 – europastudier

EUR2201 – Europeisk integrasjonsteori

7,5 sp

Emnekoordinator: Jan-Henrik Meyer

Emnet presenterer sentrale statsvitenskapelige og historiefaglige teoretiske tilnærminger til studiet av EU og europeisk integrasjon. Disse retningene anvendes både for å studere og forstå den europeiske integrasjonsprosessen i et lengre perspektiv og for å analysere EU- systemet slik det fungerer i dag.

The course will be taught in English.

Pensum

Antje Wiener & Thomas Diez (2009): *European Integration Theory*, Oxford University Press, second ed.

Sabine Saurugger (2014): *Theoretical Approaches to European Integration*, Basingstoke, Palgrave.

Pensumlista blir lagt ut på kursets side på It's Learning

Obligatoriske aktiviteter: En muntlig presentasjon.

EUR2915 - Den europeiske integrasjonsprosessen

7,5 sp

Emneansvarlig: Lise Rye

Tema for dette kurset er den europeiske integrasjonens historie etter Andre verdenskrig. Hvordan kan fremveksten av Den europeiske union (EU) forklares? Hvorfor har nasjonalstater, som kjempet verdenskriger for å forsvare sin suverenitet, gitt fra seg deler av denne suvereniteten til overstatlige institusjoner? Kurset fokuserer på årsaker til, og konsekvenser av, integrasjon på tre ulike plan: det innenrikspolitiske, det europeiske og det internasjonale. Kurset diskuterer hvordan historikere har fortolket europeisk integrasjon, EEC/EF/ EUs historie, og hvordan ulike staters holdning til europeisk integrasjon kan forklares. Sentrale tema er krig og gjenreisning, planlegging og økonomisk liberalisering, og Europas forhold til verden omkring.

Pensum

Desmond Dinan (2014), *Europe Recast. A History of European Union*, Boulder (Lynne Rienner) (400 sider)

Tony Judt (2011), *A Grand Illusion? : An Essay on Europe*, New York (NYU Press) (161 sider)

Wolfram Kaiser og Antonio Varsori (red.) (2010), *European Union History. Themes and Debates*, New York (Palgrave Macmillan) (200 sider)

Historie

Emner på basisnivå vår 2016 - historie

HIST1110 - Oversikt over eldre historie fram til ca. 1550

15 sp

Emneansvarlig: Erik Opsahl

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer i europeisk historie fra Romerrikets tid og fram til midten av 1500-tallet, da middelalderens universelle keiserdømme ble avvirket og den kirkesplittelsen som ble innledet omkring 1520, festnet seg. Oversikten vil også omfatte norsk historie fra vikingtida av (ca. 800 e. kr.). Sentrale temaer vil være den politiske og kulturelle arven fra Roma og dannelsen av en egen "europeisk" sivilisasjon i tidlig middelalder (til ca. år 1000), den universelle latinske kirkens historie, europeiske statsdannelser i høymiddelalderen (ca. 1100-1300) og det moderne gjennombruddet i seinmiddelalderen (ca. 1350-1550). Disse politiske og kulturelle utviklingstrekkene vil igjen ses mot den befolkningsmessige og økonomiske utviklingen i perioden.

Pensum

antall sider

Romersk historie

Marcel Le Glay, Jean Louis Voison, Yann Le Bohec, *A History of Rome*, Oxford 2008

514 sider

Europeisk historie

Sverre Bagge: *Europa tar form*, Oslo 2004

310 sider

Steinar Imsen: *Europa 1300-1550*, Oslo 2002

195 sider

Norsk og øvrig nordisk historie

O.G. Moseng m. fl.: *Norsk historie 750-1537*, Oslo 2007

406 sider

O.G. Moseng m. fl.: *Norsk historie 1537-1814*, Oslo 2003: 11-57

47 sider

Ida Blom & Sølvi Sogner, *Med kjønnsperspektivet på norsk historie*, 2. utgave, Oslo 2005: 19-102

84 sider

Harald Gustafsson: *Nordens historia*, Lund 2007: 13-95

82 sider

Til sammen

1638 sider

HIST1150 - Oversikt over tidlig nytids historie 1550-1850

15 sp

Emneansvarlig: Magne Njåstad

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer i perioden 1550-1850. Emnet vil legge vekt på å se norsk, nasjonal og global historie i sammenheng, i en tid da menneskenes geografiske horisont ble utvidet. Emnet vil strekke seg fra virkningene av reformasjon og europeisk ekspansjon på 1500-tallet til den industrielle revolusjon og de politiske revolusjoner på 1700-1800-tallet, og vil legge vekt på å se de ulike sider av samfunnslivet i sammenheng.

Pensum

Antall sider

Norsk og nordisk historie

Moseng/Opsahl/Pettersen/Sandmo: *Norsk historie 1537-1814*, Universitetsforlaget: 58-383

326

Jan Eivind Myhre: *Norsk historie 1814-1905*, Samlaget: 11-99

89

Blom/Sogner: Med kjønnsperspektiv på norsk historie (del 2 Sandvik): 85-134	50
Ståle Dyrvik: Året 1814	113
Harald Gustafsson: Nordens historia; 95-204	106
	684

Verdenshistorie

Palmer et.al. kap. 3-11	384
McNeill, J.R. og William McNeill: <i>The Human Web: A Bird's-Eye View of World History</i> , kap. 6-7: 155-267	113
Sølvi Sogner: <i>Kvinnen i den vestlige verden fra år 1500 til i dag</i> , 2005: 15-172	158
Thomas J. Misa: <i>Leonardo to the Internet: Technology & Culture: From the Renaissance to the Present</i> , 2004, kap. 2-3: 33-96	64

Til sammen 1403

Emner på påbyggingsnivå vår 2016 – historie

HIST2115 - Røtter til vår sivilisasjon 7,5 sp

Emneansvarlig: Jan Frode Hatlen

Emnet utforsker lange utviklingslinjer i våre europeiske samfunn. Et sentralt perspektiv i utviklingen er spørsmålet om brudd eller kontinuitet. Innen historisk forskning går debatten om årsakene til Romerrikets fall og hvorvidt det medførte et klart brudd med den antikke sivilisasjonen eller om man kan se en sterk kontinuitet også etter rikets fall i Vest-Europa. I emnet vil vi også drøfte det romerske kulturområdets nedslagsfelt og trekke et politisk, et religiøst-kulturelt, og et økonomisk-sosialt lengdeperspektiv på Europa i dets første millennium og derved spore røttene til vår sivilisasjon.

Pensum

Peter Brown, <i>The Rise of Western Christendom</i> , 2 nd edition, Blackwell Publishing 2003	500
James J. O'Donnell: anmeldelse av Peter Heather og Bryan Ward-Perkins: http://bmcr.brynmawr.edu/2005/2005-07-69.html	4
Jón Viðar Sigurðsson, <i>Kristninga i Norden 750-1000</i> , Oslo 2003	115
Julia M. H. Smith, <i>Europe after Rome. A new cultural history 500-1000</i> , Oxford 2005	310
* Patrick Bruun, "Augustus' republikk – det første keiserdømmet" i <i>Aschehougs verdenshistorie</i> , bd. 3, s. 166-177.	11
* Anders Winroth, «Writing Conversion» i <i>The Conversion of Scandinavia</i> , New Haven and London 2012, s. 121-137 og 197-201.	22

Til sammen 962

* Kopi legges ut på ITs Learning

HIST2155 - Musikk og politikk i middelalderen / Music and politics during the Middle Ages 7,5 sp

Emneansvarlig: Roman Hankeln

Musikkhistorien i middelalderen gir en god mulighet til å undersøke forholdet mellom politisk makt og kulturelle aktiviteter på denne tida. Seminaret gir en oversikt over samspillet mellom kirkelige og "statlige" institusjoner og enkelte kulturskapende personer og forsøker også å gi et svar på spørsmålet hvilken betydning kirkelige musikk hadde i den politiske virkeligheten i

middelalderen. / The history of medieval music provides a good opportunity to investigate the relationship between political power and cultural activities. The courses main topic is the interrelationship between ecclesiastical and "governmental" institutions in relation to music and the role of composers. The seminar will also try to answer the question of which function ecclesiastical music played in the political reality of the Middle Ages.

Pensum / Syllabus

DE FØLGENDE MATERIALER FINNES KOMPLETT I ET KOMPENDIUM SOM SELGES PÅ BEGYNNELSEN AV SEMSETERET. I TILLEGG KOMMER MATERIALET PÅ IT'S LEARNING. / THE FOLLOWING MATERIALS ARE COMPLETELY AVAILABLE IN A SYLLABUS WHICH WILL BE SOLD AT THE START OF THE SEMESTER. ADDITIONAL MATERIAL WILL BE ACCESSIBLE ON ITS LEARNING.

	Antall sider
Blackburn, Bonnie J., 'Masses based on popular songs and solmisation Syllables', Sherr, R. (ed.), <i>The Josquin Companion</i> , Oxford 2001, 51–62.	12
Dillon, Emma, 'The profile of Philip V in the Music of Fauvel', Bent, Margaret / Wathey, Andrew (ed.), <i>Fauvel studies. Allegory, chronicle, music, and image in Paris, Bibliothèque Nationale de France MS Français 146</i> , Oxford 1998, 215–231.	17
Fenlon, Iain, 'Patronage, Music, and Liturgy in Renaissance Mantua', Kelly, Forrest (ed.), <i>Plainsong in the age of polyphony</i> , Cambridge 1992 Cambridge Studies in performance practice, 2), 209–235.	27
Gaposchkin, Cecilia, 'Political Ideas in Liturgical Offices of Saint Louis', Hankeln, Roman (ed.), <i>Political plainchant? Music, Text and Historical context of Medieval Saint' Offices</i> , Ottawa, Canada 2009 (Musicological Studies, 111), 59–80.	22
Hankeln, Roman, 'Ars musica / ars sacra / ars politica. Questions about the representation of political power in the offices of St Henry II.', Hiley, David (ed.), <i>Ars musica, musica sacra</i> , Tutzing 2007 (Regensburger Studien zur Musikgeschichte, 4), 19–27.	12
Hansen, Finn Egeland, . in: <i>Gads Musikhistorie</i> , København 1990, 16–28 (Gregorianikk), 76–78 (1300-tallet), 84–86 (isorytmisk motett), 103–105 (renessanse), 110–112 (Dufay), 117–118 (Josquin), 121–123 (Josquins messer).	30
Iversen, Gunilla, 'Transforming a Viking into a Saint: the Divine Office of St. Olav', Fassler, Margot E./Baltzer, Rebecca A. (ed.), <i>The Divine Office in the Latin Middle Ages: Methodology and Source Studies, Regional Developments, Hagiography</i> , Oxford 2000, 401–429.	29
Kauffmann, Martin, 'Satire, pictorial genre and the illustrations in BN fr. 146', Bent, Margaret / Wathey, Andrew (ed.), <i>Fauvel studies. Allegory, chronicle, music, and image in Paris, Bibliothèque Nationale de France MS Français 146</i> , Oxford: Clarendon Press 1998, 285–305.	21
Krötzel, Christian, 'Den nordiska pilgrimskulturen under medeltiden', Lars Rumar (ed.), <i>Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande i Norden</i> , Stockholm 1997, 141–60.	20

- Ledang, Ola Kai, 'From Galdr to Paternoster – Norse and Christian Music Practices in Snorri's Heimskringla', Dybdahl, A. / Ledang, O. K. / Petersen, N. H. (ed.), *Gregorian Chant and Medieval Music*, Trondheim 1997, 85–106. 22
- Lockwood, Lewis, 'Aspects of the L'homme armé tradition', *Proceedings of the Musical Association* 100, 1973–1974, Les s. 97–107, 116–122. JSTOR 11
- Lockwood, Lewis, 'Strategies of music patronage in the fifteenth century: the Cappella of Ercole I d'Este', Fenlon, Iain (ed.), *Music in medieval and early modern Europe: patronage, sources, and texts*, Cambridge 1981, 227–248. 22
- Lundkvist, Sven, 'Sankt Olavskultens bakgrund i den europeiska pilgrimskulturen', Lars Rumar (ed.), *Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande I Norden*, Stockholm 1997, 161–171. 11
- Prizer, William F., 'North Italian Courts', Fenlon, Iain (ed.), *The Renaissance: from the 1470s to the End of the 16th Century*, Basingstoke 1989, (Man and music, 2), 133–155. 23
- Rankin, Susan, 'Carolingian music', Rosamond McKitterick, *Carolingian Culture: Emulation and innovation*, Cambridge 1994, 274–292. 19
- Reynolds, Christopher, 'Rome: a City of Rich Contrast', *The Renaissance: from the 1470s to the End of the 16th Century*, Basingstoke 1989 (Man and music, 2), 63–73 11
- Tacconi, Marica S., 'The Cathedral and its Service Books', Tacconi, Marica S., *Cathedral and civic ritual in late medieval and Renaissance Florence: the service books of Santa Maria del Fiore*, Cambridge 2005 (Cambridge studies in palaeography and codicology, 12), 8–42. 3 5
- Wright, Craig, 'The shape of the liturgy in the Late Middle Ages', Wright, Craig, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500 – 1550*, Cambridge 1989, 98–139. 42
- Wright, Craig, 'The Carolingian Laudes regiae', Wright, Craig, *Music and ceremony*, 198–206. 7
- Wright, Craig, 'The coronation of Henry VI of England at Notre Dame', Wright, C., *Music and ceremony*, 206–217. 12
- Wright, Craig, 'Antoine Brumel and Patronage at Paris', Fenlon, Iain (ed.), *Music in medieval and early modern Europe: patronage, sources, and texts*, Cambridge 1981, 37–60. 24
- Wright, Craig, 'Dufay's *Nuper rosarum flores*, King Solomon's Temple, and the Veneration of the Virgin', *Journal of the American Musicological Society* 47, 1994, 395–441. JSTOR 472 s

HIST2515 - Fra Leonardo til Internett - en innføring i teknologihistorie 7,5 sp

Emneansvarlig: Thomas Brandt

I dette emnet studerer vi nærmere forholdet mellom kultur og samfunn i den europeiske kulturkrets og dets forhold til teknologi og teknologisk endring fra renessansen til i dag. Det er ikke et emne i gamle teknikker, men snarere en analyse og drøfting av hvorledes samfunn og kultur har formet teknologier innen bedrifter, foretak infrastruktur (fra veier, kanaler og jernbane til mobiltelefon og internett - og containere). Videre i forhold til religion og krigskunst, palasser og byplaner. Vi skal se på forholdet til kunst, arkitektur og vitenskap, samt utdanningsinstitusjoner og profesjonskamper. Emnet gir også innsikt i hvordan teknologihistorie som fagfelt har blitt utøvd

Friedel, Robert, *A Culture of Improvement: Technology and the Western Millenium*, Cambridge, Mass.: The MIT Press, 2007 – hele boka er pensum 543 s.

Andersen, Håkon With m. fl. *Fabrikken*. Oslo: Spartacus forlag, 2004. Følgende sider er pensum: 48-147; 224-237 og 429-512 (dvs kap 2,3,4,5 kap 8 og kap. 19,20 og 21 med tilhørende punktnedslag). 195 s

NB! Boka *Fabrikken* vil bli gjort elektronisk tilgjengelig via It's Learning i god tid før undervisningsstart (i pdf format etter avtale med forlaget). Den er utsolgt men kan ellers skaffes via antikvariat eller lånes på biblioteket.

Kompendium i Teknologihistorie: "Fra Leonardo til internett". HIST 2515 våren 2016

Kompendiet vil være tilgjengelig for salg på Akademika.

Innhold:

- David Edgerton: "Introduction" og chapter 1: "Significance" i David Edgerton: *The shock of the Old. Technology and global history since 1900*. London: Profile Books, 2008; s ix – 27.
- Pål Thonstad Sandvik: "Det svenske stålets seiersgang og de norske jernverkenes undergang, 1835-75", *Historisk Tidsskrift* 1995 s 331-345.
- Knut Mykland: "Carl A. Dahl – den nye Cicignon" fra: Knut Mykland: *Trondheims bys historie 997-1997*. Bind 3: *Fra Søgaden til Strandgaten 1807-1880*. ISBN 82-00-22858-4, s. 314-330.
- Rolf Danielsen: "De uafviselige krav" fra: Rolf Danielsen: *Trondheims historie 997-1997*. Bind 4: 'En eksempløss fremgang' 1880-1920. Oslo: Univ.forl. 1997, ISBN 82-00-22859-2, s. 179-194.
- Rolf Danielsen: "Infrastruktur – fra høyskole til havn" fra: Rolf Danielsen: *Trondheims historie 997-1997*. Bind 4: 'En eksempløss fremgang' 1880-1920. Oslo: Univ.forl. 1997, ISBN 82-00-22859-2, s. 264-276.

SUM PENSUMSIDER: 833 s.*

*Begge pensumbøkene inneholder en god del illustrasjoner, så reelt blir antall sider lavere.

Annet:

Misa, Thomas: *Leonardo to the Internet* Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press 2004. Denne boka er pensum i HIST1150 og HIST1250 (basisemnene for historie) og må regnes som kjent. De som ikke har lest denne før bør gjøre det til dette kurset.

HIST2810 - Stormaktspolitikk etter 1900

15 sp

Emneansvarlig: Tore Tingvold Petersen

Innføring i forholdet mellom stormaktene fra 1900 og frem til i dag med særlig vekt på Tysklandsproblemet frem til 1945 og den kalde krigen og USAs utenrikspolitikk etter 1945. I tillegg omhandler kurset Storbritannias internasjonale stilling på hele 1900-tallet, og konflikter i Midt Østen, Vietnam og det fjerne Østen i et stormaktsperspektiv.

Pensum

Antall sider

Joseph S. Nye, Jr., <i>Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History</i> , New York 2007	255
Henry Kissinger, <i>Diplomacy</i> , New York 1994: 17-55 og 168-ut boka	ca 720
Vladislav Zubok og Constantine Pleshakov, <i>Inside the Kremlin Cold War</i> , London 1996	282
Warren I. Cohen: <i>America's Failing Empire: U.S. Foreign Relations since the Cold War</i> , Oxford 2005	186
David Reynolds, <i>Britannia Overruled: British Policy & World Power in the 20th Century</i> , London 1991: 1-234	234
Tore T. Petersen: <i>Richard Nixon, Great Britain and the Anglo-American Alignment in the Persian Gulf and Arabian Peninsula: Making allies out of Clients</i> , Brighton 2009	192

De fleste bøkene finnes i paperback, men da med annet utgivelsesår enn det som står på pensumlisten.

1869

HIST2915 - Kommunisme i Øst- og Sentraleuropa

7,5 sp

Emneansvarlig: György Péteri

Dette kurset gir en oversikt over historien til en rekke land i Øst- og Sentraleuropa, med hovedvekt på perioden da disse landene hadde et kommunistisk styresett og var Sovjetunionens allierte i Warzawapakten og Comecon. I tillegg vil kurset gi et lite innblikk i mellomkrigstiden og endringene som har funnet sted etter de kommunistiske regimenes fall.

De kommunistiske regimene tok i disse landene initiativ til og iverksatte moderniseringsprosesser som skulle følge andre spilleregler enn de som foregikk samtidig i Vesteuropa. Denne annerledesheten fortsetter å sette sitt preg på både samfunnene i disse landene og hvordan vi tenker og snakker om dem, til tross for at de nå er medlemmer eller på vei inn i NATO og EU.

Pensum

Antall sider

Joseph Rothschild, *Return to Diversity. A Political History of East Central Europe Since World War II*, Oxford and New York: Oxford University Press, 2008, 4th edition 274

Ivan T. Berend, *Central and Eastern Europe, 1944-1993: Detour from the Periphery to the Periphery* (Cambridge: Cambridge University Press, 1998, "Cambridge Studies in Modern Economic History" 414

Tillsammans 688

I tillegg kommer artiklar på ca. 70 sider som tilhåndahålles i början av kursen av læreren

HIST2921 - Endringsprosesser i tidlig nytid 7,5 sp

Emneansvarlig: Ida Bull

Emnet vil omhandle samfunnsmessige endringer i perioden ca. 1550 -1850, med vekt på Europa, men i globalt perspektiv. Tidlig moderne tid spenner over en viktig endringsperiode i historien. Europa kom i stadig større grad i kontakt med andre deler av verden gjennom handel, oppdagelsesreiser, krig og erobring, en kontakt som i stadig større grad preget menneskenes dagligliv, arbeidsliv og tankemåter. De økonomiske strukturene endret seg fra føydal jordbruksøkonomi til handelskapitalisme og begynnende industrialisering. Den økonomiske politikken gjennomgikk en overgang fra en proteksjonistisk merkantilisme til en økonomisk liberalisme. Parallelt foregikk viktige endringer i sosial samfunnsstruktur. Kulturelt spenner perioden over en utvikling fra renessanse og reformasjon til opplysningstid, med religiøse motsetninger som et viktig tema. Politisk foregikk endringer fra føydalsamfunn gjennom statsdannelsesprosesser til enevælde, revolusjoner og konstitusjonell statsform. Emnet vil gi et overblikk over perioden, sette søkelyset på viktige endringsprosesser innenfor sosialt, økonomisk, kulturelt, religiøst og politisk samfunnsliv, og gå dypere inn i enkelte tema. Emnet vil sette norske forhold inn i de sammenhengene som blir drøftet i løpet av kurset.

Pensum

Oversikt

Peter Musgrave: *The early modern European economy*, 1999. Finnes som e-bok 206 sider

Jeremy Black: *Europe and the world 1650-1830*, Routledge, London and N.Y, 2002 180 sider.

Merry E Wiesner-Hanks: *Women and gender in early modern Europe*, 3. utg., Cambridge 2008, .kap. 3.: "Women's economic role".

30 sider

Fernand Braudel: <i>Kapitalismens dynamikk</i> , ARS, Oslo 1986. Finnes som e-bok	98 sider
Befolkning	
*S. Sogner: Om migrasjon og minoriteter i Norge i tidlig moderne tid, <i>Historisk tidsskrift</i> , 78, 1999:61-74.	14 sider
Økonomiske og politiske strukturer	
Ida Bull og Jakob Maliks: <i>Riket og regionene</i> , Akademika, Trondheim 2014, s. 9-39	30 sider
*Lars Magnusson: "Mercantilism", i: <i>A companion to the History of Economic Thought</i> , 2003, pp. 46-60	14 sider
Protoindustrialisering	
*Sheilagh Ogilvie and Markus Cerman (red.): <i>European proto-industrialization</i> , 1996, kap. 1: pp. 1-11 og kap. 3: pp. 23-37.	26 sider
*Hovland, Edgar, Helge W. Nordvik and Stein Tveite: Proto-Industrialisation in Norway, 1750-1850: Fact or Fiction, <i>Scandinavian Economic History Review</i> , 1/1982: 45-56	12 sider
*Bull, Ida: City merchants as structuring element in the Norwegian region Trøndelag, in Gräf, Holger Th. und Katrin Keller: <i>Städtelandschaft; Städte im regionalen Kontext in Spätmittelalter und früher Neuzeit</i> , 2004: 171-184	14 sider
*Tranberg, Anna: Husindustri i Totenbygdene på 1700- og 1800-tallet", <i>Heimen</i> 3/2007: 183-209	26 sider
Forbruk	
Hutchison, Ragnhild: "Bites, nibbles, sips and puffs. New exotic goods in Norway in the 18th and the first half of the 19th century" , <i>Scandinavian Journal of History</i> Vol. 36, No. 2. May 2011: 156–185 Finnes på nett	30 sider
*Bull, Ida, "Handelshistorie som bindeledd mellom det lokale og verden utenfor", <i>Heimen</i> 4/2009: 279-293	14 sider
Norsk bondeøkonomi	
Anna Tranberg og Knut Sprauten(red.) <i>Norsk bondeøkonomi 1650-1850</i> , Oslo, 1996: Finnes på NB Digital	
s. 7-11 (Innleiing); 5 sider	
s. 31-46 (Ove Bjarnar); 16 sider	
s. 64-81 (Gustav Sætra); 18 sider	
s. 96-116 (John Ragnar Myking) 21 sider	
Til sammen:	60 sider.
*K. Lunden: Norsk bondeøkonomi i «førindustriell til», <i>Heimen</i> , 3/1996:235-246	12 sider.
*A. Døssland, J.R. Myking: Meir om norsk bondeøkonomi, <i>Heimen</i> , 1997:59-63	5 sider.
Til sammen	771 sider
Artikler/bokkapitler merket med * blir tilgjengelig i kompendium.	

Emner på masternivå vår 2016 - historie

HIST3205 - Folkemord, historie og minner

7,5 sp

Emneansvarlig: Maria Fritsche

Undervisningspråk: Engelsk

Dette emnet tar for seg bakgrunnen for, konsekvensene av og minnekulturen omkring forbrytelsen folkemord.

Course description:

Based on a historical analysis of different genocides we will analyse the structures and preconditions that have led to these mass killings, the role of elites and “ordinary” people and the response of the international community. We will discuss whether and in what regard the Holocaust occupies a unique position among the genocides, and evaluate the limits and advantages of a comparative approach. An important part of the course is to discuss how perpetrator-societies deal and have dealt with genocide, legally as well as politically and socially, and the impact of genocide on victims and perpetrators. In addition, we will address the role of memory, the political use (and abuse) of genocide through denial or instrumentalisation and the crucial role of historians in establishing facts to counter such tendencies.

Pensum

Jones, Adam. Genocide. A Comprehensive Introduction. NB! Second Edition, Routledge, 2011. (Kjøp ikkje 1. Edition). Følgende sider er pensum: s. 3-50, 64-93, 105-131, 149-172, 188-217, 233-255, 268-277, 283-305, 317-328, 346-362, 383-412, 501-524. (298 sider)

I tillegg vil emnet ha et kompendium på pensum.

HIST3375 - Expansion, Colonization and Global Connections: Interactions and Networks from the 15th Century

7,5 sp

Emneansvarlig: John K. Osei-Tutu

This course, "Expansion, Colonization and Global Connections: Interactions and Networks from the 15th Century" focuses on the implications of the world-wide activity of European expansion and colonization from 15th Century. The course will explore the general nature of imperialism and colonization processes, the impact of the expansion and encounters globally – particularly, the connections, interactions and networks that emerged in the Atlantic and Indian Ocean arenas across time and space. The themes to be covered include expansion, colonization and decolonization; decentering of empire (through peripheral metro-poles in the Indian Ocean Arena); trans-national economic and social formations through trans-oceanic trade and migration; socio-cultural cross-fertilization and creolization; and making of global and the international. The approach will be comparative looking at expansion from an interactionist perspective across time and space; and the geographical focus will be on Europe Asia and Africa (though references may also be made to the Americas and other neo-European societies).

Pensum

Books:

Abernethy David B., *The Dynamics of Global Dominance: European Overseas*

Empires, 1415-1980, New Haven & London, 2000: 18 – 42; 81-132

Pages

65

- Cooper** Frederick, *Colonialism in Question: Theory, Knowledge, History*, Berkeley And London 2005: 3-32; 91-112; 153-203 100
- Hyam** Ronald, *Britain's Imperial Century, 1815 – 1914: A Study of Empire and Expansion*, 2002 (Third Edition): 1 – 337 (*selected pages*) 287

Articles:

- Antunes** Catia, "Globalization in history and the history of globalization: The Application Of a global model to historical research" in George Modelski et al. (Ed.), *Globalization as an Evolutionary Process: Modeling Global Change* (Series: Rethinking Globalizations), London 2008: 242-263 21
- Conklin** Alice A., *A mission to civilize: the Republican idea of empire in France and West Africa, 1895-1930*: 1-37 37
- Cooper** Frederick, "Modernizing Colonialism and the Limits of Empire", in Craig **Calhoun** (Ed.), *Lessons of Empire: Imperial Histories and American Power*, New York & London, 2006: 3 – 72 9
- Cooper** Frederick, A parting of ways: Colonial Africa and South Africa, 1946-1948, *African Studies*, 65: 1, 2005: 27-44 17
- Gregory **Blue**, Martin **Bunton** and Ralph **Croizier**, *Colonialism in the Modern World, Selected Studies*, New York and London 2002: 3-37 34
- Elkins** Caroline and Susan Pedersen (Eds.), *Settler Colonialism in the Twentieth Century*, New York and London 2005: 1-20; 171-180; 203-219 47
- Lindblad**, Thomas J., "Economic Aspects of the Dutch Expansion in Indonesia, 1870-1914", *Modern Asian Studies*, Vol. 23, No. 1, (1989: 1-24 24
- J-STOR Link:
<http://links.jstor.org/sici?sici=0026749X%281989%2923%3A1%3C1%3AEAOTDE%3E2.0.CO%3B2-A>
- Roberts**, A. D. (Ed.), *The Colonial Moment Moment in Africa: Essays on the Movement of Minds and materials, 1900-1940*: 24-76 52
- Thomas** Martin, et al, *Crisis of Empire: Decolonization and Europe's Imperial States, 1918-1975* London, 2008: 17-42, 127-147, 273-311 73

756

HIST3405 - Makt, musikk og ritualer: kunstens rolle i politisk kommunikasjon 800-1600 / Power, ritual, and music: the role of the arts in political communication 800-1600

7,5 sp

Emneansvarlig: Roman Hankeln

Ritualer hadde stor betydning i offentlig politisk kommunikasjon i middelalder og renessanse. I disse ritualer står musikken sentralt. Musikk er med når det gjelder å framvise adelig stil og identitet i fred og krig, men også når det gjelder å formulere kirkens holdning til herskap, makt og militær. Profesjonell musikkproduksjon i tidsrommet 800-1500 er avhengig av den geistlige/adelige eliten, men den gjenspeiler også samfunns-identitet i tidlig byutvikling: håndversksforeninger overtar mer og mer mesen-funksjoner med å finansere verdifulle musikkhåndskrifter hvor illuminasjoner og sanger tematiserer byen og byens identitet... Seminaret tar opp disse og flere aspekter i en utvalg av eksempler fra Norden og Europa som spre seg fra Karolingertiden over høymiddelalderen til den italienske renessansen. / Rituals were of primary importance in the process of public communication during the Middle Ages and the Renaissance. Among these rituals, music plays a central role. Instrumental and vocal music are not only performed to emphazise style and identity of the nobility during peace and

war, but they are also used as a means of formulating the ideas of ecclesiastical authorities regarding ideal rulership, and justified political and military power. Professional music-making during the period 800-1500 is based not only on the economic potential of ecclesiastical/secular elites, but it may also mirror the identity of other social groups during the evolution of medieval cities: more and more guilds take over the traditional mecenatic functions of the nobility by financing precious musical manuscripts whose illuminations show the city and formulate its identity, thereby functioning similarly to the chants recorded there also. The course presents these and other examples in a selection of case studies from Nordic countries and continental Europe, beginning with the Carolingian involvement in ecclesiastical music up to the role of the nobility in the musical culture of Northern Italian courts during the Renaissance.

Pensum / Syllabus

DE FØLGENDE MATERIALER FINNES KOMPLETT I ET KOMPENDIUM SOM SELGES PÅ BEGYNNELSEN AV SEMSETERET. I TILLEGG KOMMER MATERIALET PÅ IT'S LEARNING. / THE FOLLOWING MATERIALS ARE COMPLETELY AVAILABLE IN A SYLLABUS WHICH WILL BE SOLD AT THE START OF THE SEMESTER. ADDITIONAL MATERIAL WILL BE ACCESSIBLE ON IT'S LEARNING.

Arbeidstekster / Working-texts

Arbeidstekster gjelder som pensum for alle. I tillegg velger deltakerne fra en liste med «referatstekster» (se nedenfor). Mer arbeidsmateriale og flere skjemaer legges ut på it's learning. / The following working-texts are obligatory for all participants. Participants choose in addition from a list of so called «presentation»-texts. Additional working materials will be posted on it's learning.

Antall sider / pages

I Metode: kunst og musikk i politisk kommunikasjon / Method: the arts and music as part of political communication

Hankeln, Roman, 'A blasphemous paradox? Approaches to socio-political aspects of medieval Western Plainchant', Hankeln, Roman (ed.), *Political plainchant? Music, text and historical context of medieval saints' offices*, Ottawa: The Institute of Mediaeval Music 2009 (Musicological Studies, 111), 1–11. **12**

Koziol, Geoffrey, 'How does a ritual mean?', Koziol, Geoffrey, *Begging pardon and favor: ritual and political order in early medieval France*, Ithaca, N.Y.: Cornell University Press 1992, 289–324. **36**

Leyser, Karl, 'Ritual, ceremony and gesture: Ottonian Germany', Leyser, Karl, *Communications and power in medieval Europe: the Carolingian and Ottonian centuries*, ed. by Reuter, Timothy, London: Hambledon 1994, 189–213. **25**

II Kirkelig ritual og kommunikasjon / Ecclesiastic ritual and communication

Fassler, Margot, 'The feast of fools and Danielis Ludus: popular tradition in a medieval cathedral play', Kelly, Thomas Forrest (ed.), *Plainsong in the age of polyphony*, Cambridge: Cambridge University Press 1992, 65–99. **35**

Fassler, Margot, 'Adventus at Chartres: ritual models for major processions', Howe, Nicholas (ed.), *Ceremonial culture in pre-modern Europe*, Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame 2007, 13–62. **49**

Fassler, Margot, 'Symbolic expressions of hierarchy in the medieval liturgy and

- at St. Victor', eadem, *Gothic Song: Victorine Sequences and Augustinian Reform in Twelfth-Century Paris*, Cambridge 1993 (Cambridge studies in medieval and Renaissance music), 260–266. 7
- Hankeln, Roman, 'St. Olav's Augustine-responsories: contrafactum technique and political message', idem (ed.), *Political plainchant? Music, text and historical context of medieval saints' offices*, Ottawa: The Institute of Mediaeval Music 2009 (Musicological Studies, 111), 171–199. 29
- Koziol, Geoffrey, 'Monks, feuds, and the making of peace in eleventh-century Flanders', Head, Thomas / Landes, Richard (ed.), *The Peace of God: social violence and religious response around the year 1000*, Ithaca, N.Y. : Cornell University Press 1992, 239–258. 20
- III Monarkisk ritual / Royal rituals**
- Giesey, Ralph E., 'Models of rulership in french royal ceremonial', Wilentz, Sean (ed.), *Rites of power: symbolism, ritual, and politics since the Middle Ages*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press 1985, 41–64. 24
- Giesey, Ralph Edwin, *The royal funeral ceremony in Renaissance France*, Genève : Droz, 1960 (Travaux d'humanisme et renaissance; 37), 'Chapter VII, VIII', 105–124, 125–144. 40
- Kipling, Gordon, '1 The idea of the civic triumph', idem, *Enter the king: theatre, liturgy, and ritual in the medieval civic triumph*, Oxford: Clarendon Press 1998, 6–47. 42
- Robertson, Anne Walters, 'Coronation Rites', eadem, *Guillaume de Machaut and Reims: context and meaning in his musical works*, Cambridge University Press 2002, 45–47. 3
- Robertson, Anne Walters, 'King David and Machaut's *David Hocket*', idem, *Guillaume de Machaut and Reims ...*, 241–256. 16
- Wright, Craig, 'The coronation of Henry VI of England at Notre Dame', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 206–217. 12
- IV Adelig ritual / Rituals of the nobility**
- Brown, Elizabeth A. R. / Freeman Regalado, Nancy, 'La grant feste: Phillip the Fair's celebration of the knighting of his sons in Paris at pentecost of 1313', Hanawalt, Barbara A. / Reyerson, Kathryn L. (ed.), *City and spectacle in medieval Europe*, Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press 1994 (Medieval studies at Minnesota, 6), 56–86. 31
- Bumke, Joachim, 'The protocol of the courtly banquet', idem, *Courtly culture: literature and society in the high Middle Ages*, Berkeley: University of California Press, 1991, Woodstock, NY : Overlook Press 2000, 182–199. 18
- Bumke, Joachim, '2. Knighting ceremonies', idem, *Courtly culture ...*, 231–247. 17
- Bumke, Joachim, '3. Courtly love', idem, *Courtly culture ...*, 360–377. 18
- Harvey, Ruth, 'Courtly culture in medieval Occitania', Gaunt, Simon / Kay, Sarah (ed.), *The Troubadours: An Introduction*, Cambridge, Cambridge University Press 1999, 8-27. 20
- Prizer, William F., 'Music and Ceremonial in the Low Countries: Philip the Fair and the Order of the Golden Fleece', *Early Music History*, 5, 1985, 113-153. 41

V Ritualer i byen / Rituals in the city

- Blockmans, Wim / Donckers, Esther, 'Self-representation of court and city in Flanders and Brabant in the fifteenth and early sixteenth centuries, Blockmans, Wim / Janse, Antheun (ed.), *Showing status: representation of social positions in the late Middle Ages*, Turnhout: Brepols 1999 (Medieval texts and cultures of Northern Europe, 2), 81–111. **30**
- McRee, Benjamin R., 'Unity of division? The social meaning of guild ceremony in urban communities', Hanawalt, Barbara A. / Reyerson, Kathryn L. (ed.), *City and spectacle in medieval Europe*, Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press 1994 (Medieval studies at Minnesota, 6), 189–207. **19**
- Muir, Edward, 'Five. A republic of processions', idem, *Civic ritual in renaissance Venice*, Princeton, N.J.: Princeton University Press 1981, 185–211. **27**
- Wilson, Blake, 'Lauda singing and the laudesi company in Florence', idem, *Music and Merchants: the Laudesi Companies of Republican Florence*, Oxford 1992, 37–73. **37**
- Wright, Craig, 'Confraternal services.', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 134–139.. **6**

VI Non-verbal kommunikasjon: geberder og atferd / Non-verbal communication: gestures and behaviour

- Barasch, Moshe, 'Chapter 1, The speaking hand', idem, *Giotto and the language of gesture*, Cambridge: Cambridge University Press 1987, 15–39. **25**
- Bumke, Joachim, '2. Clothes and cloth.' 'Dress codes', 'The courtly ceremony of dress', 'The beginnings of courtly fashion', idem, *Courtly culture...*, 128-130, 136-138, 138-150. **18**
- Schmitt, Jean-Claude, 'The rationale of gestures in the West: third to thirteenth centuries', Bremmer, Jan N. / Roodenburg, Herman (ed.), *A Cultural history of gesture: from antiquity to the present day*, Cambridge: Polity Press 1991, 59–70. **12**
- Salmen, Walter, 'Dances and dance music, c. 1300–1530', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 162–181. **20**

Arbeidstekster sidetall / pages tot.: 689

Referatstekster / Presentation texts

En av de følgende tekster velges av deltakerne som grunnlag for muntlig presentasjon. / Participants choose one of the following presentation-texts as basis for their oral presentation during the course.

Til II / Ad II:

- De Jong, M., 'Power and humility in Carolingian society the public penance of Louis the Pious', *Early Medieval : Europe* 1, 1992, 29–52 **24**
- Schier, Volker / Schleif, Corine, 'Seeing and Singing, Touching and Tasting the Holy Lance: The Power and Politics of Embodied Religious Experiences in Nuremberg 1424-1524', *Signs of Change – Transformations of Christian Traditions and their Representation in the Arts, 1000-2000*, ed. Nicolas Bell, Claus Clüver, Nils Holger Petersen, Amsterdam 2004, 401–426. **26**

Til III / Ad III:

Bloch, Marc, 'I The beginnings of the touch for scrofula', 'V The royal miracle during the Wars of Religion and the absolute monarchy, I Wonder-working royalty before the crisis', *The royal touch: sacred monarchy and scrofula in England and France*, translated by J.E. Anderson, London: Routledge & Kegan Paul 1973, 11–27, 177–186. **27**

Gieysztor, Aleksander, 'Gesture in the Coronation Ceremonies of Medieval Poland', Bak, János M. (ed.), *Coronations: medieval and early modern monarchic ritual*, Berkeley: University of California Press 1990, 152-162. **11**

Wright, Craig, 'The Carolingian *Laudes regiae*', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 198-206 **9**

Til IV / Ad IV:

Bennett, M., 'Military masculinity in England and Northern France c. 1050–c. 1225', Hadley, D.M. (ed.), *Masculinity in medieval Europe*, London: Addison Wesley Longman 1999, 71-88 **18**

Merkley, Paul, 'The role of liturgical elements in fifteenth- century ceremonial', Van Deusen, Nancy (ed.), *Procession, performance, liturgy, and ritual: essays in honor of Bryan R. Gillingham*, Ottawa: Institute of Mediaeval Music 2007 (Musicological Studies; 62,8), 339–358 **20**

Til V / Ad V:

Brown, Howard Mayer / Polk, Keith, 'Status and education', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 98-103 **5**

Terpstra, Nicholas, 'Death and dying in Renaissance confraternities', Eisenbichler, Konrad (ed.), *Crossing the boundaries: Christian piety and the arts in Italian medieval and Renaissance confraternities*, Kalamazoo, Mich. : Medieval Institute Publications, Western Michigan University 1991 (Early drama, art, and music, Monograph series, 15), 179–200. **22**

Til VI / Ad VI:

Barasch, Moshe, 'Chapter 3, Prayer', idem, *Giotto and the language of gesture*, Cambridge: Cambridge University Press 1987, 56–71 **16**

Brown, Howard Mayer / Polk, Keith, 'Guilds and patronage', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 103–108 **6**

HIST3445 - Guns, Butter and Forced Labour. The economic foundation of Nazi dictatorship

7,5 sp

Responsible of course: Jonas Scherner

In this course Nazi economic policy will be discussed in historical perspective with a special emphasis on recent debates in the literature. Questions to be addressed are, for instance: Was

the significant reduction of German unemployment during the first years of the Nazi rule, which heavily legitimized the Nazi regime in the eyes of the Germans, predominately caused by measures implemented by the new government or was this reduction merely a coincidence with the worldwide economic recovery? How did the Nazi regime transform the German economy from a peace to a war economy - by force, by incentives or by regulations? And how did the Nazis exploit occupied Europe and which impact had the foreign contribution to the German war effort?

As introductory texts you should read Adam J. Tooze, *Wages of Destruction. The Making and Breaking of the Nazi Economy*, London 2006, and Hein Klemann/Sergej Kudryashow, *Occupied Economies. An Economic History of Nazi Occupied Europe, 1939-1945*, London 2012. These books will be available at the university bookstore and should be acquired before class starts. Further required readings are available in a course compendium to be picked up at the bookstore at the start of the semester. It will be detailed later which chapters and articles should be read for the topics mentioned below.

I. Chapters in Tooze's book

Adam J. Tooze, *The Wages of Destruction. The Making and Breaking of the Nazi Economy*, London 2006

- Chapter 1: Introduction, pp. 1-33
- Chapter 2: "Every Worker his work", pp. 37-66
- Chapter 4: Partners: The Regime and German Business, pp. 99-134
- Chapter 6: Saving the peasants: 166-202
- Chapter 7: Four Years to War, pp. 203-243
- Chapter 9: Nothing to Gain by Waiting, pp. 285-325
- Chapter 13: Preparing two wars at once, pp. 429-460
- Chapter 16: Labour, Food and Genocide, pp. 513-551
- Chapter 17: Miracle Man, pp. 552-589

I. Total: 333 pages

II. Chapters in Klemann's/Kudryashow's book

Hein Klemann/Sergej Kudryashow, *Occupied Economies. An Economic History of Nazi Occupied Europe, 1939-1945*, London 2012

- Chapter 10: The Hunt for Labour, pp. 119-162
- Chapter 14: Trade, pp. 251-292
- Chapter 15: Production, pp. 303-356
- Chapter 17: Consumption, pp. 373-405
- Chapter 18: Damage, pp. 413-430
- Chapter 19: Conclusion, pp. 433-438

II. Total: 191 pages

III. Articles

1. Marcel Boldorf/Jonas Scherner, France's Occupation Costs and the War in the East: The Contribution to the German War Economy, 1940–1944, *Journal of Contemporary History*, 47 (2) (2012), 291-316.
2. Christoph Buchheim/Jonas Scherner, The Role of Private Property in the Nazi Economy: The Case of Industry, *Journal of Economic History*, Vol. 66, 2006, No. 2, pp. 390-416.
3. Harald Espeli, Economic Effects of the German Occupation of Norway 1940-1945 In Jonas Scherner/Eugene White (eds.), *Paying for Hitler's War: The Consequences of Nazi Hegemony for Europe*, Cambridge University Press (forthcoming). (25 pages)
4. Hans Otto Frøland: Nazi planning and the aluminum economy, in *Alan S. Milward and a Century of European Change*, ed Fernando Guirao, London: Routledge, 2010, pp. 168-188.
5. Richard Overy, Guns or Butter? Living Standards, Finance, and Labour in Germany, 1939-1942, in Richard Overy (ed.), *War and Economy in the Third Reich*, London 1994, pp. 259-314.
6. Jonas Scherner, Armament in the Depth or Armament in the Breadth? German Investments Pattern and Rearmament during the Nazi Period, *Economic History Review*, 66, 2 (2013), 497–517.
7. Jonas Scherner, The Architecture of Financing German Exploitation: Principles, Conflicts, and Results. In Jonas Scherner/Eugene White (eds.), *Paying for Hitler's War: The Consequences of Nazi Hegemony for Europe*, Cambridge University Press (forthcoming). (20 pages)
8. Jonas Scherner, Tin and the German War Economy: Scrap Drives, Blockade Running and War Looting. In Mats Ingulstad/Andrew Perchard/Espen Storli (eds.), *The Devil's Metal: A History of the Global Tin Industry, 1850-2000*, Routledge (forthcoming). (16 pages).
9. Jonas Scherner/Jochen Streb, (2015). *The Mirage of the German Armament Miracle in World War II*. I Jari Eloranta, Nikolaus Wolf, Eric Golson, Andrei Markevich (eds.), *Economic History of Warfare and State Formation*, Springer (forthcoming)
10. Mark Spoerer, Did German Firms Profit from Concentration Camp Labour? A Decision-Theoretic Approach (unpublished manuscript) (20 pages)
11. Dieter Ziegler, "A Regulated Market Economy": New Perspectives on the Nature of the Economic Order of the Third Reich, 1933-1939, in Hartmut Berghoff/Jürgen Kocka/Dieter Ziegler (eds.), *Business in the Age of Extremes. Essays in Modern German and Austrian Economic History*, Cambridge University Press, 2013, pp. 139-152

III. Total: 266 pages

Total reading: 791 pages

HIST3465 - Fellesskap, grupper, og identiteter i europeisk middelalder 7,5 sp

Emneansvarlig: Erik Opsahl

Dette emnet vil ta opp det sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske mangfoldighet i Europa gjennom høy- og seinmiddelalderen. Det har vært en utbredt oppfatning blant samfunnsvitere helt siden 1800-tallet at «samfunn» er territorielt avgrensede og ordnete sosiale systemer under et styre av normer og regler, og at dette representerer den fremste form for gruppeorganisering som personer kan være med i. Et slikt samfunnsfellesskap har i dette perspektivet vært tillagt større betydning for den enkelte enn medlemskap i andre grupperinger, som for eksempel slekt og grannelag, politiske og sosiale grupper.

De mange forskjellige typene av grupper i middelalderens Europa var imidlertid styrt av ulike sett av verdier, normer og regler og tvang fram eller opprettholdt bestemte måter å opptre på.

Integreringen av ulike typer grupper inn i et samfunnsfellesskap kan ikke tas for gitt, som en nærmest autonom prosess. I stedet må en søke å avdekke de enkelte faktorene som bidrog til den samfunnsmessige integreringen som åpenbart skjedde i løpet av middelalderen i Europa. Flere typer grupper som mennesker kunne tilhøre, forsvant eller ble sterkt svekket i løpet av middelalderen, og den administrative og rettslige betydningen til politiske og sosiale grupper steg. Denne utviklingen vil være i fokus for emnet. Her vil kjente begrep fra vår egen samtid som «stat» og «nasjon» være sentral, men også religion. Den katolske kirkens betydning som samfunnsmakt i middelalderens Europa kan knapt overdrives.

Emnet vil foruten en mer allmenn og teoriorientert del, behandle utvalgte temaer innenfor problemkomplekset med empiri fra utvalgte land.

Bøker:

- Susan Reynolds: *Kingdoms and Communities in Western Europe 900-1300*, 2. utg., Oxford 1997, kap.2-9, s.39-339 **301**
 Bruce Webster: *Medieval Scotland. The Making of an Identity*, London 1997 **137**

Kompendium:

Nasjonal identitet

- Erik Opsahl: «Nasjonal identitet i middelalderen?», i *Bohusläns museum rapport 2012:47*, s. 11-22 **10**
 A.D. Smith: «When is a Nation?», i *Geopolitics 7:2*, s. 5-32 **28**
 Caspar Hirschi: kap.1-3 i *The Origins of Nationalism*, Cambridge 2012, s. 1-49 **49**

Gilder, laug og brødraskap

- Christoph Anz: «Gildernes form og funksjon i middelalderens Skandinavia», i Lars Bisgaard og Leif Søndergaard (red.), *Gilder, lav og broderskaber i middelalderens Danmark*, Odense 2002, s. 21-40 **20**
 Bjørn Poulsen: «Fromhed og magt i senmiddelalderen:...» i samme antologi som foregående, s. 195-255 **62**

Kirke og kristendom

- Per Ingesman: kap.17-21,23-24 i *Kirkens historie*, bind 1, København 2012, s. 537-686 **156**

Lokale fellesskap

- Steinar Imsen & Günther Vogler: «Part I: Communal Autonomy and Peasant Resistance in Northern and Central Europe», i P. Blickle (ed.), *Resistance, Representation and Community*, Oxford 1997: s. 5-43 **38**
 Peter Blickle, Steven Ellis & Eva Österberg: «Part III: The Commons and the State: Representation, Influence and the Legislative Process», i P. Blickle (ed.), *Resistance, Representation and Community*, Oxford 1997: s. 115-154 **39**
 Peter Blickle: «Communalism, Parliamentarism, Republicanism», i *Parliaments, Estates and representation*, Vol. 6 No. 1, 1986: s. 1-13 **13**

Totalt **850**

Klassiske fag

(gresk, latin og antikkens kultur, i original og i oversettelse)

Emner på basisnivå vår 2016 - klassiske fag

ANT1003 - Klassisk retorikk 15 sp

Emneansvarlig: Thea Selliaas Thorsen

Retorikken er kunsten å ha ordet i sin makt. Denne kunsten ble først rendyrket i antikkens Hellas og Roma. Dette emnet gir en innføring i sentrale tanker og triks som gjorde den klassiske retorikken til selve drivkraften i antikkens politikk, filosofi, pedagogikk og litteratur. Emnet fokuserer på kanoniske tekster i oversettelse fra gresk og latin og framhever deres praktiske betydning, som har vært av avgjørende for historien helt siden antikken og fremdeles har stor aktualitet i dag.

Eksamenspensum

Originalverk i oversettelse med innledninger

Aristoteles' *Retorikk*, oversatt av Tormod Eide, Vidarforlaget (2006) 271 sider

Retorik til Herennius, oversatt av Søren Hindsholm, Gyldendal dansk forlag (1998) 208 sider

Romersk retorikk, Cicero, Quintilian og Tacitus, oversatt av Hermund Slaattelid, Samlaget 2. utg. (2009) 206 sider

Augustin, *De doctrina christiana – ein kristen retorikk*, oversatt av Hermund Slaattelid, Samlaget (1998) s. 112–151, digitalt tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets nettsider

Klassisk talekunst, Gorgias, Thukydid, Lysias, Demosthenes, Cicero, Vidarforlaget (2009) 255 sider

Cicero, *Taler*, oversatt av Henning Mørland, Aschehoug (1971) s. 205–229, digitalt tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets nettsider

Lukian, *En hyllest av flua og andre personportretter* (2014), oversatt av Aslak Rostad, s. 34–162

Oversiktsverk

G. A. Kennedy, *A New History of Classical Rhetoric*, Princeton University Press (1994), 313 sider

Øvrig referanselitteratur (ikke direkte eksamenspensum)

T. Eide (1989) *Retorisk leksikon*, Aschehoug

E. Gundersen (2009) *Cambridge Companion to Ancient Rhetoric*, Cambridge University Press

H. Lausberg (1998) *Handbook of literary rhetoric*, Brill

G. Ueding (1992–2014) *Historisches Wörterbuch der Rhetorik*, de Gruyter

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

ANT1102 - Antikkens litteratur – 15 sp

Emneansvarlig: Thea Selliaas Thorsen/Aslak Rostad

Emnet er en innføring i den gresk-romerske litteraturen, formidlet gjennom tekster som studeres i oversettelse. Tekstene representerer ulike sjangere og studeres i sin litteraturhistoriske kontekst.

Alt som er merket med * finnes i et eget kompendium.

1) Gresk litteratur

a) Antikke tekster

Gresk epos:

- Homer, *Iliaden*, sang 1, 6, 9, 19, 22, 24 (overs. av P. Østbye 1920, 3. utg. Oslo 1994).
- Homer, *Odysseen*, sang 1, 6, 10, 11, 12, 23 (overs. av P. Østbye 1922, 4. utg. Oslo 1994)
- Hesiod, **Arbeid og dager* (overs. av Aslak Rostad, Oslo 2014)
- Gresk lyrikk, utvalg på 30 s. (kompendium).
- Theokrit, **Idyller* (overs. av P. Østbye, Oslo 1922)

Gresk tragedie:

- Aiskylos, *Orestien* (overs. av P. Østbye 1926, ny utg. *Greske tragedier*, Oslo 2013)
- Sofokles, *Antigone* (overs. av P. Østbye 1927, ny utg. *Greske tragedier*, Oslo 2013)
- Euripides, *Medea* (overs. av P. Østbye 1928, ny utg. *Greske tragedier*, Oslo 2013)

Gresk komedie:

- Aristofanes, *Froskene*, i *Aristophanes, Plays: Two* (overs. av K. McLeish, London 1993)
- Menander, *Grinebiteren* (Gyldendal 2015, oversatt med innledning av Ulvhild Anastasia Fauskanger)

Gresk prosa:

- Platon, *Sokrates' forsvarstale* (overs. av Leiv Amundsen 1953, tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets nettsider, tilgjengelig på nynorsk ved A. Stigen, Oslo 1970).
- Longos, *Dafnis og Chloe*, i *Daphnis and Chloe* (overs. av P. Turner, London 1989).

b) Sekundærlitteratur

Gresk litteraturhistorie (kompendium 200 s.).

Supplerende oppslagsverk

- Hjortsø, Leo, *Greske guder og helter*, Oslo, Pax Forlag 2005.

2) Romersk litteratur

Antikke tekster

Romersk komedie:

- Plautus, *Aulularia*, i *The Pot of Gold and other Plays* (overs. av E.F. Watling, Penguin Classics, London 1965.)
- Terents, *Adelphoe* i *Terence, The Comedies* (overs. av B. Radice), Penguin Classics, London 1979.

Romersk epos:

- Vergil, *Aeneiden*, bok 1, 2 og 6 (overs. av E. Kraggerud, Suttung forlag, Tangen 1986).

Romersk læredikt:

- Vergil, *Georgica* bok 1 og 2 (overs. av E. Kraggerud, Oslo 1994).

- *Romersk lyrikk i utvalg (kompendium, NB: gjelder ikke *Ars Poetica*):
- Catull, *Carmina* 1, 3, 5, 30, 31, 51, 72, 76, 85, 86, 87, 101, 116.
  - Horats, *Oder I* 1, 8, 9, 11, 14, 19, 22, 37; *II* 14, 15, 16, 20; *III* 1, 13, 30.
    - *Epoder* 7,16;
    - *Brev om diktekunsten (Ars Poetica)* (oversatt av Peter Astrup Sundt, Gyldendal 2016).
  - Tibull, *Elegier I* 1.
  - Properts, *Elegier I* 1, 2; *III* 5, 20, 21.
  - Ovid, *Heroides* III, XVI og XVII.
    - *Metamorfoser* fra bok I, VIII, X, XI
  - Lukrets, *Om tingenes natur*, fra bok III

*Romersk prosa i utvalg (kompendium):

- Cicero, *1. tale mot Catilina*.
- Cicero, *Om alderdommen*.
- Seneca, *Om mildhet*.
- Plinius d. y., Utvalg av brevlitteratur
- Apuleius, *Det gylne esel*, bok III og XI

b) Sekundærlitteratur

Romersk litteraturhistorie:

- Stephen Harrison (red.) 2005, *A Companion to Latin Literature*, Blackwell Publishing, Introduksjon (s. 1–12), kapittel 2 (s. 31–43), kapittel 3 (44–57), kapittel 6 (81–100), kapittel 9 (130–147), kapittel 11 (159–173).

Supplerende oppslagsverk

- Hjortso, Leo, *Romerske guder og helter*, København 1988.

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

LAT1002 - Tekstkurs I i latin: Middellalderlatin 15 sp

Emneansvarlig: Marek Thue Kretschmer

I dette emnet gis en første innføring i det latinske språket og den romerske kulturen. Det blir lagt vekt på innlæring av grunnleggende grammatikk og ordforråd, og trening i oversettelsesteknikk. Studenten skal øve opp sin oversettelsesteknikk, befeste grammatikkunnskapene og utvide sitt ordforråd. Målet er også å opparbeide en forståelse av det latinske språkets rolle i middelalderen. I emnet gis en innføring i middelalderens forskjellige litteraturgenrer og i språkets rolle som kommunikasjonsmiddel og kulturformidler. Det blir lest ca. 60 sider prosa og poesi (én side = 30 linjer) fra middelalderen.

Tekstpensum

Sidwell, K.: *Reading Medieval Latin*, Cambridge 1995. Utvalgte kapitler.

I tillegg vil det bli utdelt tekster i form av kompendium/stensiler.

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

* Mortensen, Lars Boje, *Middelalderlatin, hvad var, og hvad er meningen?*
Antikkprogrammets småskrifter nr. 2, Norges forskningsråd, Oslo 1998.
(Kan fritt lastes ned på <http://bora.uib.no/handle/1956/767>)

F. A. C. Mantello & A. G. Rigg, *Medieval Latin: An Introduction and Bibliographical Guide*, Washington D. C. 1996.

LAT1004 - Tekstkurs III i latin: Antikk prosa II 7,5 sp

Emneansvarlig: Marek Thue Kretschmer

Kurset har som mål å gi økt forståelse av oversettelsesteknikk og bedre ferdighet i å oversette fra latin til norsk. Det gir fordypet kunnskap i grammatikk og stilistikk og førstehåndskjennskap til antikkens forskjellige prosasjangere, særlig romersk filosofi. Ca 30 sider prosa fra senrepublikk og tidlig keisertid. Tekstene blir også studert i sin kulturhistoriske sammenheng.

Tekstpensum

M. D. Usher, *A Student's Seneca*, University of Oklahoma Press, Norman 2006

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

G. Damschen & A. Heil (red.), *Brill's Companion to Seneca: Philosopher and Dramatist*, Leiden 2014, s. 3-71 og 191-200.

LAT1005 - Tekstkurs IV i latin: Antikk poesi 7,5 sp

Emneansvarlig: Thea Selliaas Thorsen

I kurset studeres poesi fra først og fremst den augusteiske perioden, både i original og oversettelse. Det gis en innføring i metrikk.

Tekstpensum:

Vergil, *Aeneid* IV, edited with introduction, notes and vocabulary by H.E. Gould and J.L. Whitley, Bristol Classical Press, 2005, samt Ovids *Heroides* 7, kompendium som fås kjøpt i bokhandelen

Ordbok:

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk:

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur-, litteratur- og språkhistorie:

Gian Biagio Conte, *Latin literature – A History*, The Johns Hopkins University Press, side 262–291 og 340–364

Oversettelser:

Ovid, *Heroides*, 1–6, 8–15 (overs. T. S. Thorsen Gyldendal 2001)

Vergil, *Aeneiden*, sang 1-3, 5-6, 12 (overs. E. Kraggerud 1983 el. senere, eller O.S. Due 1986)

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

Perspektivemne – klassiske fag vår 2015

HFEL0004 Retorikk

Emneansvarlig: Aslak Rostad

I dag er all skriftleg og munnleg språkbruk medvete eller umedvete prega av retorikkens reglar. Dette emnet gir ei innføring i tradisjonen til den klassiske retorikken etter antikken. Retorikken gir råd om korleis vi bør ordlegge oss for å fange dei andres interesse for det vi har å seie, og for å kunne overtale dei med våre argument. Særleg utnyttar moderne medium som aviser, radio og fjernsyn retorikkens innsikter, og i studiet av reklame, nyheitsformidling og alle former for olitisk kommunikasjon er retorikken grunnleggande.

Pensum

Systematisk tilnærming

Sekundærtekster

Kennedy, G. A. (1999) *Classical Rhetoric and its ancient Christian and secular tradition from ancient to modern times*, utvalgte kapitler

Primærtekster

Aristoteles, *Retorikk*, overs. T. Eide, 2006, utvalgte deler

Lysias, *Forsvarstale i saken om drapet på Eratosthenes*

Cicero, *1. tale mot Catilina*

Lukian, *En hyllest til flua*

Historisk tilnærming

Sekundærtekster:

Janson, Tore, *Latin*, Pax forlag 2006, del 2

Johansen, Anders, *Talerens troverdighet, tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk*, Universitetsforlaget, Oslo 2002: 28-61 og 110-157

Primærtekster

Lennart Hellspång: Retoriken och den moderna vetenskapen i

Kurt Johannesson (red.): *Vetenskap och retorik*, Stockholm 2001: 13-29

Jørgen Holmgaard: Den moderne videnskabs retorikk i

Kurt Johannesson (red.): *Vetenskap och retorik*, Stockholm 2001: 56-74

Roland Barthes. Bildets retorik i R. Barthes: *I tegnets tid*, utvalgte artikler

og essays, overs. Av Knut Stene-Johansen, Pax, Oslo 1994: 22-36

Samt et utvalg av aktuelle ”retoriske cases”, dvs. politiske taler, reklame,

velkomsttaler etc.

Støttelitteratur

Språkkunnskap i gresk og latin for nybegynnere, kompendium som fås kjøpt bokhandelen

Kulturminneforvaltning

Emner på påbyggingsnivå vår 2016 – kulturminneforvaltning

KULMI2710 - Lokalhistorie med arkivkunnskap 15 sp

Emneansvarlig: Ida Bull

Lokalhistorie har lange og gode tradisjoner i Norge, både blant fagutdannede historikere og amatører. Kunnskap om fagfeltets diskusjonstema og arbeidsmåter vil være en del av dette kurset. Hovedhensikten vil være å gi en introduksjon til ulike måter å studere lokalsamfunns historie: på den ene siden med en målsetting om å klarlegge historien til det enkelte lokalsamfunn, på den andre siden med et mer generaliserende perspektiv, der studier innenfor et eller flere lokalsamfunn gir kunnskap om større samfunnsmessige prosesser, nasjonalt eller globalt. Emnet vil gi en introduksjon i arkiver og kilder som vanligvis brukes i lokalhistoriske studier, og vil ta for seg hvordan ulike lokalhistoriske enheter kan studeres: familien eller husholdet som samfunnets minste enhet, bygdesamfunnet, byen og regionen. Realhistoriske eksempler og kilder vil ha kronologisk tyngdepunkt etter ca. 1660 og fram til moderne tid.

Lokalhistorie som fag

Antall sider

Aud Mikkelsen Tretvik: *Lokal- og regionalhistorie*, Samlaget 2004

117

Ola Alsvik: *Lokalhistorie i Norge*

<http://www.lokalhistorie.no/publisering/lokalhistorie-i-norge>

7

Liv Marthinsen: "Norsk lokalhistorie etter 1970 – tradisjon og fornyelse"

og Harald Winge: "Hvordan kan lokalhistorie være byggesteiner for

rikshistorie?", begge i Else Braut (red.): *Blikk på lokalhistorie*,

Norsk lokalhistorisk institutt, Oslo 1997. **Finnes som e-bok**

24

*Ingar Kaldal: "Ei meir historisk reflekterande lokalhistorie? Noen forslag til

lokalhistorieskrivinga i framtida", i *Sted, tilhørighet og lokalhistorisk*

forskning : lokalhistoriens form og funksjon i det 21. århundre,

redigert av Knut Sprauten. NLI, 2007. (Skrifter fra NLI ; 44).

20

*Arnfinn Kjelland: "Norsk lokalhistorie og "nyare" mikrohistorie", *Heimen* 3/2009.

16

184

Familien som samfunnets minste enhet

Sølvi Sogner (red.): *I gode og vonde dagar*, Samlaget 2003

260

Ståle Dyrvik: *Den demografiske overgangen*, Samlaget 2004

130

390

Bygde- og byhistorie

Norges landbrukshistorie, Samlaget, 2002, Utdrag:

*Bd. 2 Lunden: kap «På garden og i grenda» +

«Hovudsaker og store linjer», s. 359-395

37

Bd. 3 Gjerdåker: Kap.

«Det smidige bondesamfunnet», s. 152-155 og

«Marknadsintegrasjon og nye fellesskap

1860-1920», s. 158-297

144

*Bd. 4 Almås: kap.

«Eit samla bilde 1920-2000», s. 383-411

29

210

*Jan Eivind Myhre: "Moderne byhistorie. Noen perspektiver" og

Finn-Einar Eliassen: "Norske byer 1500-1800: identifikasjon,

avgrensning, funksjoner", begge i *Heimen* 3/1987, s. 130-151

22

Hals, Harald (red.): <i>Kommunalt selvstyre i Sør-Trøndelag 150 år; 1837-1987</i> . s. 5-62.	58
Knut Mykland: <i>Trondheim historie</i> , 1996, utdrag	50
Valgfri bygdebok, utdrag	50
	390

Regionhistorie

*Harald Winge: "Regions and regional history in Norway", i: Finn-Einar Eliassen m.fl. (red.): <i>Regional integration in early modern Scandinavia</i> s. 41-55	14
*Ida Bull: "Regionhistorie og regional identitetsbygging, i: <i>Heimen</i> 2006	10
*Ida Bull "Redaksjonelt forord", <i>Trøndelags historie</i> , bd. 1, 2005	2
*Knut Helle: "Innleiing", <i>Vestlandets historie</i> , bd. 1, Bergen 2006, s. 11-25	ca. 10
<i>Trøndelags historie</i> , 2005, utdrag	100
	136

Lokalhistorie og verden

Knut Kjeldstadli: "Bufaste og nykommere – innflyttere og innvandrere i norske lokalsamfunn", i Ola Alsvik (red.): <i>Kultur møter</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, Oslo 2004. http://www.lokalhistorie.no/publisering/veiledning-og-metode/kulturmoter	19
Artikler av Kari Telste, Ragnhild Hutchison, Alan Hutchinson og Ida Bull i <i>Heimen</i> nr 4/2009	50
	70

Kilder

Nils Johan Stoa og Per-Øivind Sandberg: <i>Våre røtter</i> , ca. <i>Skiftene som kilder</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, 1996	200
Artikler av Harald Winge, Ståle Dyrvik Finnes som e-bok	43
<i>Tingboka som kilde</i> , Norsk lokalhistorisk institutt 1991	
Artikler av Sølvi Sogner, Hans Eyvind Næss Finnes som e-bok	40
*Dagfinn Slettan: "Innsamling av munnlege kjelder", <i>Heimen</i> 3/1989	10
*Anna Jorunn Avdem: "Korleis kan munnlege kjelder utfylle det skriftlege materialet?", <i>Heimen</i> 3/1989	7
*Dagfinn Slettan: "Det fortalte livet", <i>Heimen</i> 1/1997	10
	310

Antall sider totalt ca. 1480

Kjennskap til håndbøker som:

Knut Johannessen et. al.: <i>Håndbok for Riksarkivet</i> , 1992	
Liv Mykland: <i>Håndbok for brukere av statsarkivene</i> , 2005	
Alf Kiil: <i>Arkivkunnskap: Statsarkiva</i> , 1969 (eller senere utg).	
Mykland/ Masdalen: <i>Administrasjonshistorie og arkivkunnskap. Kommunene</i> , 1987	
Vilhelm Lange et. al.: <i>Privatarkiver</i> , 2001	
Knut Johannessen: <i>Den glemte skriften. Gotisk håndskrift i Norge</i> , 2007	

Kjennskap til lokalhistoriske ressurser på internett

Artikler merket med * vil bli gjort tilgjengelige i kompendium.
Pensumlisten blir lagt ut på It's learning
e-bøker kan søkes opp gjennom www.nb.no

Emner på masternivå vår 2016 – kulturminneforvaltning

KULMI3215 - Museologi og kulturarvspedagogikk 7,5 sp

Emneansvarlig: Aud Mikkelsen Tretvik

Pensum blir ferdig til semesterstart

KULMI3225 - Bygningslovgivning i kulturminnevernet 7,5 sp

Emneansvarlig: Michael Kahn

1) Plan- og bygningsrett, del 2, 2 utgave

Byggesaksbehandling, håndhevelse og sanksjoner Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik, Stein Ness, Audvar Os, Helge Skaaraas

2) Veileder: <http://www.ra.no/Veiledning/For-forvaltningen/Kulturminne-i-kommunen/Kulturminneplaner>

KULMI3235 - Planlovgivning i kulturminnevernet 7,5 sp

Emneansvarlig: Michael Kahn

1) Plan- og bygningsrett, del 1, 2 utgave

Planlegging og ekspropriasjon Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik, Helge Skaaraas, Stein Ness, Audvar Os

2) Rundskriv, 18.02.2014 Nr.: H-2/14 om innsigelser

(<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/rundskriv/2014/rundskriv-h-214---supplering-av-rundskri.html?id=751295>)

3) Veileder:

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/175697/1/kulturminner_miljoer_landskap_veileder.pdf